

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Інститут інформаційно-комунікаційних технологій та кібероборони

Кафедра електромагнітної боротьби

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИЙНЯТТЯ ВІЙСЬКОВИХ РІШЕНЬ З ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ БОРОТЬБИ В ОПЕРАЦІЯХ

Код ВКК25

Рівень вищої освіти	магістр
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	254 Забезпечення військ (сил)
Статус дисципліни	Вибіркова
Загальний обсяг	8 кредити ЄКТС (240 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	2 семестр (очна форма здобуття освіти); 2 семестр (заочна форма здобуття освіти)
Мова навчання	українська, англійська

**Київ
2024**

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни
“ПРИЙНЯТТЯ ВІЙСЬКОВИХ РІШЕНЬ З ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ
БОРОТЬБИ В ОПЕРАЦІЯХ”.

**Розробники силабусу (науково-педагогічні працівники, які беруть
участь у викладанні навчальної дисципліни):**

полковник Руслан БОРТА, доктор філософії, доцент кафедри
електромагнітної боротьби інституту інформаційно-комунікаційних
технологій та кібероборони Національного університету оборони
України, тел. 21-320, email: BRM@nuou.org.ua;

Силабус навчальної дисципліни розглянутий на засіданні
кафедри електромагнітної боротьби інституту інформаційно-комунікаційних
технологій та кібероборони

Протокол від “30” серпня 2024 року № 1.

Начальник кафедри електромагнітної боротьби
інституту інформаційно-комунікаційних технологій та кібероборони
полковник Тимур КУРТСЕІТОВ

“ _____ ” 2024 року

1. Обов'язки науково-педагогічних працівників, які беруть участь у викладанні навчальної дисципліни, і здобувача, який вивчає цю навчальну дисципліну

Науково-педагогічні працівники, які беруть участь у викладанні навчальної дисципліни, повинні сформувати у слухачів спеціалізовані концептуальні знання про порядок роботи посадових осіб органів військового управління оперативного рівня під час планування та ефективної організації радіоелектронної боротьби Збройних Сил України в операціях (бойових діях) в різних умовах обстановки, аналізу складної радіоелектронної обстановки; проблем функціонування засобів та комплексів РЕБ з урахуванням уроків воєнних конфліктів сучасності, досвіду російсько-української війни та майбутнього операційного середовища, а також вміння і навички, необхідні при вирішенні складних проблем оперативного рівня з питань радіоелектронної боротьби шляхом розроблення та виконання плануючих документів із використанням процедур за стандартами НАТО.

Консультації відбуваються щосереди, 15.00-17.00 (каб. 301 в 2 навчальному корпусі, інституту ІКТтаК); он (off)-лайн-консультації через платформу дистанційного навчання в рамках навчальної дисципліни.

2. Анотація (передумови для вивчення дисципліни)

Передумовами вивчення навчальної дисципліни “Прийняття військових рішень з електромагнітної боротьби в операціях” є опанування таких початкових дисциплін: ПО 4 – Основи оперативного мистецтва та компоненти сил оборони; ПО 5 – Розвиток сил; ПО 6 – Об'єднані операції; ПО 7 – Оперативне планування; ПО 8 – Планування та ведення операцій; ФКб 1 – Концептуальні основи електромагнітної боротьби в операціях; ФКб 2 – Системний аналіз у сфері електромагнітної боротьби в операціях; ФКб 3 – Методи досліджень електромагнітної боротьби в операціях.

Навчальна дисципліна є вибірковою за бажанням слухача. Дисципліна досліджує теоретичні та організаційні питання ефективного застосовувати частини (підрозділи) радіоелектронної боротьби Збройних Сил України в операції (бойових діях), спроможними розв'язувати складні задачі та проблеми застосування засобів та комплексів РЕБ у різних умовах обстановки, здатних виконувати завдання за призначенням і нести особисту та професійну відповідальність за свої дії. Розглянуто досвід організації та ведення радіоелектронної боротьби в операціях під час російсько-української війни. Розкриті питання порядку планування під час проведення командно-штабних навчань (міжнародних навчань) за стандартами НАТО.

3. Структура навчальної дисципліни

(очна форма здобуття освіти)

№ з/п	Всього годин	з них		Півріччя (курс навчання), номери та назва тем
		Аудиторних годин	Самостійна робота	
1	2	3	4	5
	240	80	160	II півріччя 2 курсу
1.	36	12	24	Тема 1. Організаційна структура та бойові можливості військових частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби.
2.	96	32	64	Тема 2. Процес планування радіоелектронної боротьби в операціях Об'єднаних сил(бойових діях).
3.	108	36	72	Тема 3.Планування і ведення радіоелектронної боротьби під час оборонної, наступальної (контрнаступальної), об'єднаної операції.
Всього за навчальну дисципліну				С – 6 год., ГЗ – 32 год., ПЗ – 36 год., ДЗ – 6 год.

(заочна форма здобуття освіти)

№ з/п	Всього годин	з них		Півріччя (курс навчання), номери та назва тем
		Аудиторних годин	Самостійна робота	
	240	64	176	2 курс
	36	24	12	III настановчий збір
1.	9	6	3	Тема 1. Організаційна структура та бойові можливості військових частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби.
2.	27	18	9	Тема 2. Процес планування радіоелектронної боротьби в операціях Об'єднаних сил (бойових діях).
	144		144	III міжзборовий період
1.	30		30	Тема 1. Організаційна структура та бойові можливості військових частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби.
2.	60		60	Тема 2. Процес планування радіоелектронної боротьби в операціях Об'єднаних сил (бойових діях).
3.	54		54	Тема 3. Планування і ведення радіоелектронної боротьби під час оборонної, наступальної (контрнаступальної), об'єднаної операції.
				II підсумковий збір
1.	6	4	2	Тема 2. Процес планування радіоелектронної боротьби в операціях Об'єднаних сил (бойових діях).
2.	45	30	15	Тема 3. Планування і ведення радіоелектронної боротьби під час оборонної, наступальної (контрнаступальної), об'єднаної операції.
3.	6	6		Залік
Всього за навчальну дисципліну	240	64	176	ГЗ- 22 год, ПЗ – 32 год., С – 4 год., ДЗ – 6 год

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі індивідуальні завдання: есе, проведення оперативних розрахунків у ході розроблення групового проєкту.

4. Система оцінювання (форми поточного та підсумкового контролю та засобів діагностики результатів навчання)

Впродовж навчання проводяться такі види контролю:

Вид контролю	Призначення
Поточний контроль	Проводиться науково-педагогічним працівником, який проводить навчальне заняття з метою перевірки готовності слухачів до заняття, забезпечення зворотного зв'язку та управління навчальною мотивацією слухачів.
Тематичний	Проводиться з метою перевірки ефективності формування знань, умінь, навичок слухачів, використання їх на практиці, стимулювання навчальної діяльності слухачів, формування у них прагнення до самоосвіти при вивченні конкретної теми. Дозволяє вимагати від слухачів самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими навчальними дисциплінами освітньо-професійної програми.
Самоконтроль	Призначений для самостійної перевірки слухачами, ступеня засвоєння навчального матеріалу з навчальної дисципліни (теми, заняття).
Підсумковий	Проводиться по закінченні навчальної дисципліни з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу та набуття освітніх та професійних компетентностей слухачами відповідно до навчального плану та робочої програми навчальної дисципліни.

Формами контролю знань є: усне опитування, спостереження за діяльністю слухачів, письмовий, практичний.

Поточний контроль проводиться під час усіх видів занять у формах: усного опитування, письмової експрес-літучки, спостереження за діяльністю слухачів. Засоби поточного контролю: контрольні питання, індивідуальні завдання.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання на кафедрі та в університеті загалом складається із суми балів, отриманих за виконання індивідуальних завдань, участі в обговоренні навчальних питань, контрольних заходів тощо (передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та планами навчальних занять) за 100-бальною шкалою та національною шкалою і становить:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Рівень навчальних досягнень
	для екзамену (заліку), курсового проєкту (роботи), захисту військового стажування, навчальної практики за військовим спрямуванням	
90 - 100	5(відмінно)	"відмінно"
80 - 89	4 (добре)	"дуже добре"
65 - 79		"добре"
55 - 64	3 (задовільно)	"задовільно"
50 - 54		"достатньо"
1 - 49	2 (незадовільно)	"незадовільно", з можливістю повторного складання

5. Політика кафедри (університету, інституту, курсу)

Система вимог науково-педагогічних працівників перед здобувачами освіти щодо:

Академічної доброчесності

а. Здобувачі освіти під час вивчення навчальної дисципліни повинні керуватися Кодексом про академічну доброчесність в університеті, затвердженого наказом начальника Національного університету оборони України від 22 березня 2022 року № 99;

б. У випадку виявлення порушення слухачем правил, зазначених у Кодексі про академічну доброчесність в університеті, науково-педагогічні працівники мають право виносити на розгляд вченої ради інституту питання щодо доцільності подальшого навчання слухача в Національному університеті оборони України.

Комунікації

с. Здобувачі освіти повинні вчасно представляти (розміщати на платформі дистанційного навчання) виконані завдання, визначені науково-педагогічними працівниками під час навчальних занять. У випадку неможливості своєчасного виконання завдання здобувач повинен завчасно повідомити про це науково-педагогічного працівника із зазначенням причин, які завадили виконанню.

д. По завершенню вивчення кожної теми, а також наприкінці вивчення навчальної дисципліни здобувач проходить анкетування на платформі дистанційного навчання з метою виявлення переваг та недоліків навчального матеріалу, методики викладання тощо.

Перескладання поточного та підсумкового контролю

е. Перескладання **поточного** контролю здійснюється здобувачем у випадку отримання ним оцінки "незадовільно" з можливістю повторного складання (1-49 балів), або у випадку, коли здобувач бажає покращити попередні результати складання поточного контролю.

ф. Якщо слухач тричі протягом вивчення навчальної дисципліни під час складання **поточного** контролю отримав оцінку "незадовільно", то науково-педагогічні працівники мають право виносити на розгляд вченої ради інституту питання про доцільність навчання даного здобувача у

Національному університеті оборони України.

g. Перескладання **підсумкового** контролю здійснюється у випадку отримання здобувачем оцінки “незадовільно” з можливістю повторного складання (1-49 балів).

h. Якщо здобувач під час перескладання **підсумкового** контролю вдруге отримав оцінку “незадовільно”, то науково-педагогічні працівники мають право виносити на розгляд засідання кафедри питання про надання можливості даному здобувачу повторного перескладання підсумкового контролю. На повторне перескладання до складу комісії залучаються представники керівництва інституту інформаційно-комунікаційних технологій та кібероборони.

i. Якщо здобувач під час другого повторного перескладання **підсумкового** контролю втретє отримав оцінку “незадовільно”, то науково-педагогічні працівники мають право виносити на розгляд вченої ради **інституту** питання про доцільність навчання даного здобувача у Національному університеті оборони України. У разі прийняття рішення про наступне перескладання, до складу комісії залучаються заступник начальника університету з навчальної роботи, або представники науково-методичного центру організації та провадження освітньої діяльності університету.

j. Якщо здобувач під час третього повторного перескладання підсумкового контролю знову отримав оцінку “незадовільно”, то науково-педагогічні працівники мають право виносити на розгляд вченої ради **університету** питання, щодо доцільності подальшого навчання даного здобувача у стінах Національного університету оборони України.

k. Якщо за результатами складання **підсумкового** контролю здобувач отримав **позитивну** оцінку (50-99 балів), перескладання **не допускається**.

Оскарження результатів оцінювання

l. Якщо здобувач переконаний у тому, що під час поточного чи підсумкового контролю його оцінка була занижена науково-педагогічними працівниками, він має право у той же день звернутися до начальника кафедри з проханням про перескладання. У цьому випадку начальник кафедри повинен очолити комісію, до якої входить голова попередньої комісії, який приймав участь у проведенні поточного чи підсумкового контролю.

m. Якщо здобувач переконаний у тому, що під час перескладання поточного чи підсумкового контролю його оцінка була вдруге занижена комісією кафедри, то він має право у той же день звернутися до начальника інституту інформаційно-комунікаційних технологій та кібероборони з проханням про перескладання. У цьому випадку начальник інституту повинен очолити роботу комісії, до якої також входить начальник кафедри електромагнітної боротьби.

n. Якщо здобувач переконаний у тому, що під час повторного перескладання поточного чи підсумкового контролю його оцінка була втретє занижена вже комісією інституту, то він має право у той же день звернутися до заступника начальника університету з навчальної роботи з проханням про

перескладання. У цьому випадку заступник начальника університету з навчальної роботи повинен призначити дату перескладання, склад комісії, до якої входитимуть начальник інституту, кафедри електромагнітної боротьби, представники науково-методичного центру організації та провадження освітньої діяльності, та за можливості очолити роботу зазначеної комісії.

Відвідування навчальних занять

о. Здобувач повинен вчасно прибувати на заняття та бути на своєму навчальному місці не пізніше ніж за 1 хв. до початку заняття.

6. Анкетування

Анкета з оцінювання якості викладання навчальної дисципліни та надання відгуків про науково-педагогічних працівників буде запропонована після складання заліку.

7. Очікувані результати навчання

За результатами вивчення навчальної дисципліни “Прийняття військових рішень з електромагнітної боротьби в операціях” слухачі повинні набути сукупність військово-професійних компетентностей:

Компетентності (за фахом)	ВПК1. Здатність аналізувати сучасний стан та тенденції розвитку збройних сил провідних країн світу та суміжних держав, форм і способів ведення воєнних та інших дій їх військовими формуваннями.
	ВПК2. Здатність моделювання та прогнозування дій у сфері забезпечення військ (сил) в операціях (бойових діях).
	ВПК4. Здатність до проведення наукових досліджень за напрямом професійної діяльності.
	ВПК5. Здатність до планування видів забезпечення бойових дій військ (сил) в операціях.
	ВПК6. Здатність до організації виконання завдань за видами забезпечення в операціях.
	СК7. Здатність розв'язувати складні задачі забезпечення військ (сил) під час підготовки і ведення об'єднаних операцій угруповань військ (сил), здійснювати дослідження форм і способів застосування угруповань забезпечення військ (сил) з урахуванням вітчизняного та закордонного досвіду.
	Програмні результати навчання (за фахом)
РН15. Виконувати функціональні обов'язки у складі міжвидових органів військового управління оперативного рівня.	
РН16. Розв'язувати складні задачі забезпечення військ (сил) підготовки і ведення об'єднаних операцій угруповань військ (сил).	
РН17. Здійснювати дослідження форм і способів забезпечення	

	військ (сил) з урахуванням вітчизняного та закордонного історичного досвіду.
	РНВ2. Володіти основами моделювання та прогнозування дій у сфері забезпечення військ (сил) в операціях (бойових діях).
	РНВ4. Здійснювати наукові дослідження за напрямом професійної діяльності.
	РНВ8. Розробляти організаційні та навчально-методичні матеріали для проведення заходів з бойової підготовки у військових частинах забезпечення військ (сил), органах військового управління видів забезпечення військ (сил) (за фахом).

3. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Концепція розвитку системи радіоелектронної боротьби у Збройних Силах України на період до 2026 року. К.: ГШ ЗСУ 2021.

2. Electronic Warfare In The Land Battle (АТР-3.6.2 Ed A Ver. 1: STANAG 6010 Ed: 3).

3. FM-36 Electronic warfare in operation.

4. Застосування Повітряних Сил. Підручник. К.: НУОУ, 2016. – 304 с.

5. Організація системи управління (пункти управління та вузли зв'язку) та зв'язку військ ЗС рф, що беруть участь у збройному конфлікті на Сході України: [довідник] – К.:, 2016. – 31 с.

6. Куртсеітов Т.Л., Салій О.Я. Особливості ведення радіоелектронної боротьби за досвідом війни на сході України /Т.Л. Куртсеітов, О.Я.Салій// Труды університету: збірник наукових праць. – К.: НУОУ. – № 1 (146). – 2018. – С. 60-65.

7. JP 3-85. JOINT ELECTROMAGNETIC SPECTRUM OPERATIONS, May 2020. Об'єднана публікація. Операції в електромагнітному спектрі.

Допоміжна література

1. FM 3-12 CYBERSPACE OPERATIONS AND ELECTROMAGNETIC WARFARE, AUGUST 2021.

2. Об'єднана публікація “Об'єднані операції в електромагнітному спектрі”. – Joint Publication 3-85 “Joint Electromagnetic Spectrum Operations”. – Joint Chiefs of Staff USA, 2020.

3. Аналіз та досвід ведення радіоелектронної боротьби під час відбиття широкомасштабної збройної агресії рф проти України: навчальний посібник / колектив авторів. – К.:НУОУ, 2022.

Інформаційні ресурси у мережі Інтернет

1. Russian new generation warfare handbook 2017. Режим доступу: <https://publicintelligence.net/awg-russian-new-warfarehandbook/>

2. Russia military power 2017. Режим доступу: <https://publicintelligence.net/dia-russia-military-power-2017/>